

TARKASTUSKERTOMUS

Liitteet:

kartat	(1) yleiskartta ja (2) kartta koekuoppien ja sähköpylväiden sijainnista
muut liitteet:	C14-ajoitustulos (Hel-3960)
negatiivit:	106942-106951
diat:	

Tarkastuksen aihe: Teollisuuden Voimansiirto (TVS) suunnittelee uutta voimajohtolinjaa välille Kymi-Vainikkala. Linjaus kulkee Vehkjärvellä IVO:n (ilmeisesti v.1959 pystytetyn) linjan vieressä, sen länsipuolella, eli mahdollisella kivikautisella asuinpaikka-alueella. Voimajohtohankkeeseen kuuluvat seuraavat Museoviraston lausunnot: 1.6.1995, Dnro 47/304/1995 (AO); 29.3.1996, Dnro 196/304/1996 (AO); 22.4.1996, Dnro 196/304/1996 (RHO); TVS:n ilmoitus linjauksen valinnasta 9.7.1996, Dnro 298/304/1996; 9.12.1996, Dnro 357/304/1996.

Kohteen kuvaus: Matti Huurteen inventoinnin (1967) mukaan asuinpaikkavyöhyke on laaja (leveys n. 50 m, pituus n. 800 m) ulottuen (länsipää) seuratalon (purettu) luota Kivelän talon kohdalle (itäpää). Kartalle asuinpaikka on merkitty kuitenkin ulottuvaksi lännessä IVO:n linjaan asti. TVS ilmoitti, että sen suunnitelmissa oli sijoittaa yksi uuden 400 kV:n linjan pylväistä Myllyjoen pohjoispuolelle vanhan IVO:n linjan pylvään rinnalle. Molemmat linjat tekisivät tässä kohdassa 9 goonin kulman. TVS:n ehdotuksesta kävin 3.9.1996 Harri Osaran, Antti Pitkäsen ja Pertti Saukkolan kanssa tarkastamassa paikan. Tällöin vahvistui, että maastokohta on kivikautiselle asuinpaikalle sopiva tasainen terassi ja että asuinpaikka-alue voi ulottua lännessä uuden voimajohtolinjan kohdalle saakka. Kun TVS oli syyskuussa 1996 merkinnyt linjan tälle kohdalle pystytettävien pilarien ja harusten paikat maastoon, kävin 2.10.1996 koekaivausryhmän vetäjän Simo Vanhatalon kanssa paikalla tekemässä pilarien ja harusten kohdalla tarkastuskaivauksen. Kohteessa tehtiin koekuoppia oheisen karttaliitteen mukaisesti. Kuoppien koko: harus 1 (70 x 80 cm), harus 2 (70 x 50 cm), vasen (läntinen) peruspilari (100 x 100 cm), oikea (itäinen) peruspilari (125 x 165 cm) ja sen länsipuolelle (n. 110 cm etäisyydelle) tehty ns. välikuoppa (110 x 140 cm). Maaperä alueella oli hienojakoista hiekkaa. Turpeen alla oli melko paksu huuhtoutunut kerros ja punertava rikastumiskerros. Haruksien kohdalle tehdyistä kuopista (harus 1 ja 2) ei tullut esinelöytöjä eikä värjäätynyttä maata. Vas. peruspilarin kuopasta löytyi 2 kvartsi-iskosta, oikean peruspilarin kuopasta n. 20 kvartsi-iskosta ja yksi -esine (eniten ruudun itäosasta) sekä ns. välikuopasta 3 kvartsi-iskosta ja yksi -esine. Löydöt tulivat esiin pian turpeen alta, oikean peruspilarin kohdalla kvartsia oli myös syvemmällä (n. 20 cm turpeesta). Vas. pilarin kuopassa oli pieniä värjäntymiä. Ns. välikuopasta aivan kivennäismaan pinnasta paljastui soikea nokiläikkä (n. 50 x 60 cm, syv. n. 15 cm). Tummanharmaa värjäntymä, ilmeisesti tulisija, sisälsi nokea ja jonkin verran hiiltä, jota oli varsinkin syvemmällä (hiilinäyte), mutta löytöjä ei nimenomaisesti siinä ollut. Alueesta tehtiin kaavamainen yleiskartta käyttäen avuksi mittanauhaa ja GPS-satelliittipaikannuslaitetta. Korkeusmittaukset tehtiin vaaituskoneella.

Ympäristö ja maasto: (vesistö, vesistököödi, rakennukset, tiet, sorakuopat jne)

Myllyjoen pohjoispuolella oleva nyt tarkastettu terassi on ollut sopiva kivistä asutukselle. Rinne viettää terassilta hyvin jyrkästi alas Myllyjoen laaksoon, joka tällä kohtaa on kapean kanjonimainen. Nyt tarkastetun terassin korkeus on n. 28 m mpy. Löydöt ja korkeus viittaavat esikeraamiseen asutusvaiheeseen, Suomensjärven kulttuurin lopulle, ts. varhaisempaan aikaan kuin alueelta aiemmin tunnettu asutusvaihe (varhaista ja tyypillistä kampakeramiikkaa, ehkä myös myöhäistä kampakeramiikkaa, asbestikeramiikkaa).

Laajuuden arviointiperuste: Kivikautisen oleskelualueen koko laajuutta ei voi arvioida ilman lisätutkimuksia (esim. fosfaattianalyysi). Asuinpaikka saattaa jatkua jokivartta ylös, mahdollisesti Myllyjoen molemmin puolin (vastarantaa ei ole tutkittu). IVO:n linjan kohdalla kenties olleet asuinpaikkajäljet lienevät tuhoutuneet.

Luokitusehdotus perusteluineen: Huurre on sijoittanut asuinpaikkavyöhykkeen länsipään (seuraintalo, Anne Vikkulan tutkimusalue ja tien itäpuoli?) luokkaan 1, itäpään rakennusten rikkomana luokkaan 2. Tien länsipuolella (seuraintalo, IVO:n johto) kohde ei voi kuitenkaan enää kuulua luokkaan 1.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Havaintomahdollisuudet: Kohteessa kasvava puusto (havu- ja lehtipuita) vaikutti jonkin verran koekuoppien sijoitukseen ja esti näkyvyyttä.

Opas:**Rauhoitustoimenpiteet maastossa:**

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat, kiireellisyys: TVS tekee voimajohtohankkeen maastotutkimukset 1995-1997.

Lähilöytöjä:

*****

Selostus jätetty

20.8.1997

Helsinki

Aika

Paikka

Allekirjoitus Pirjo Uino

Jatkotoimenpiteitä: Kyseessä on Kymenlaaksossa suhteellisen harvinainen esikeraaminen asuinpaikka, joka kuuluu Vehkalahden vanhimpiin. Asutuksen jäljet ovat tarkastuksen perusteella hyvin lähellä maan pintaa, pian turpeen alla. Pilarien koneellinen pystytys rikkonee maan pinnan muuallakin kuin itse pilarien kohdalla. Museovirasto piti kaivauksen suorittamista voimajohtoon pilarien paikalla tarpeellisenä ennen pilarien pystyttämistä.

Huomautuksia (esim. perimätieto) **ja lisäyksiä:** TVS:n voimajohtohankkeesta vastaava työnjohtaja Pertti Saukkola (Porvoo) kävi paikalla tarkastuskaivauksen aikana ja totesi löydöt. Kävin kohteessa toistamiseen 10.10.1996, jolloin mukana olivat myös Kymenlaakson maakuntamuseon amanuenssi, arkeologi Timo Miettinen ja Heimo Pajunen Museoviraston muinaisjäännösten hoitoyksiköstä (Kymen lääni, Kouvola). Tuolloin tulisijan (joka tutkittiin 2.10.96) jäljellä olleesta ja syvälle ulottuneesta pohjaosasta otettiin hiiltä C14-analyysia varten. Näytteen (Hel-3960) ajoitustulos valmistui 4.4.1997 (liitteenä). Tulokseksi saatiin 700 ± 80 BP, ts. kalibroimaton ajoitus on n. 1250 jKr. Tulisija liittyy siten keskiaikaiseen toimintaan eikä sillä ole ajallista yhteyttä terrassin todennäköisesti mesoliittiseen asutusvaiheeseen.

Lokakuun lopulla -96 TVS ilmoitti siirtävänsä pylvään paikkaa n. 50 m ensin valitusta paikasta koilliseen ja 8 m itään. Simo Vanhatalon kanssa kävin tekemässä koekuoppia laajalle alalle uuden paikan ympäristöön (rajaus kartalla). Tältä alueelta ei löytynyt muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä. Kevättalvella -97 maanomistaja Juha Jaakkolalta saadun tiedon mukaan tämä vastustaa voimajohtopylvään pystytystä jälkimmäiseen paikkaan linjan kulman aiheuttaman hakkuuaukon levenemisen takia.

Täyttöohjeita:

Tunnistetiedot

Mikäli kohteen alueella on useampia muinaisjäännöslajeja (esim. asuinpaikka ja röykkiöitä), täytä samalla nimellä ja inventointinumerolla useampi kortti

Hoito ja kunto

A. Kunto: 1=koskematon, 2=tutkittu osittain, 3=tutkittu kokonaan, 4=tuhoutunut osittain, 5=tuhoutunut kokonaan, 6=tutkittu ja tuhoutunut osittain, 7=tutkittu ja tuhoutunut kokonaan

B. Alkuperäisyys: 1=täysin alkuperäinen, 2=entisöity osittain, 3=entisöity kokonaan
4=siirretty alkuperäiseltä paikaltaan

C. Hoitotarve: 1=vaatii entistämistä, 2=vaatii kunnostamista, 3=vaatii puhdistamista tai esiin kaivamista, 4=vaatii tuki- tai suojarakenteita, 5=vaatii tutkimuksia tuhoutumisen estämiseksi, 6=vaatii jatkuvaa hoitoa, 7=ei vaadi hoitotoimenpiteitä

D. Hoitotilanne: 1=peruskunnostettu, 2=tuettu rakentein, 3=pidetään puhtaana

E. Rajaustarkkuus: 1=rajattu arvion pohjalta, 2=rajattu osittaisella koekaivauksella, 3=rajattu kokonaan epävarmasti koekaivauksin, 4=rajattu kokonaan luotettavin koekaivauksi, 5=rajattu näkyvien rakenteiden perusteella

F. Vahvistustapa: 1=rajattu vain muinaisjäännös, 2=rajattu vain suoja-alue, 3=rajattu sekä muinaisjäännös että suoja-alue

G. Maastomerkintä: 1=kuparitaulu, 2=kertova taulu, 3=paalurajaus ilman taulua, 4=paalurajaus ja taulu, 5=aitaus ja taulu, 6=rakennus ympärillä ja taulu

Tila ja omistaja

Mikäli kohde on useamman kylän tai kunnan alueella, TÄYTÄ LISÄKORTTI

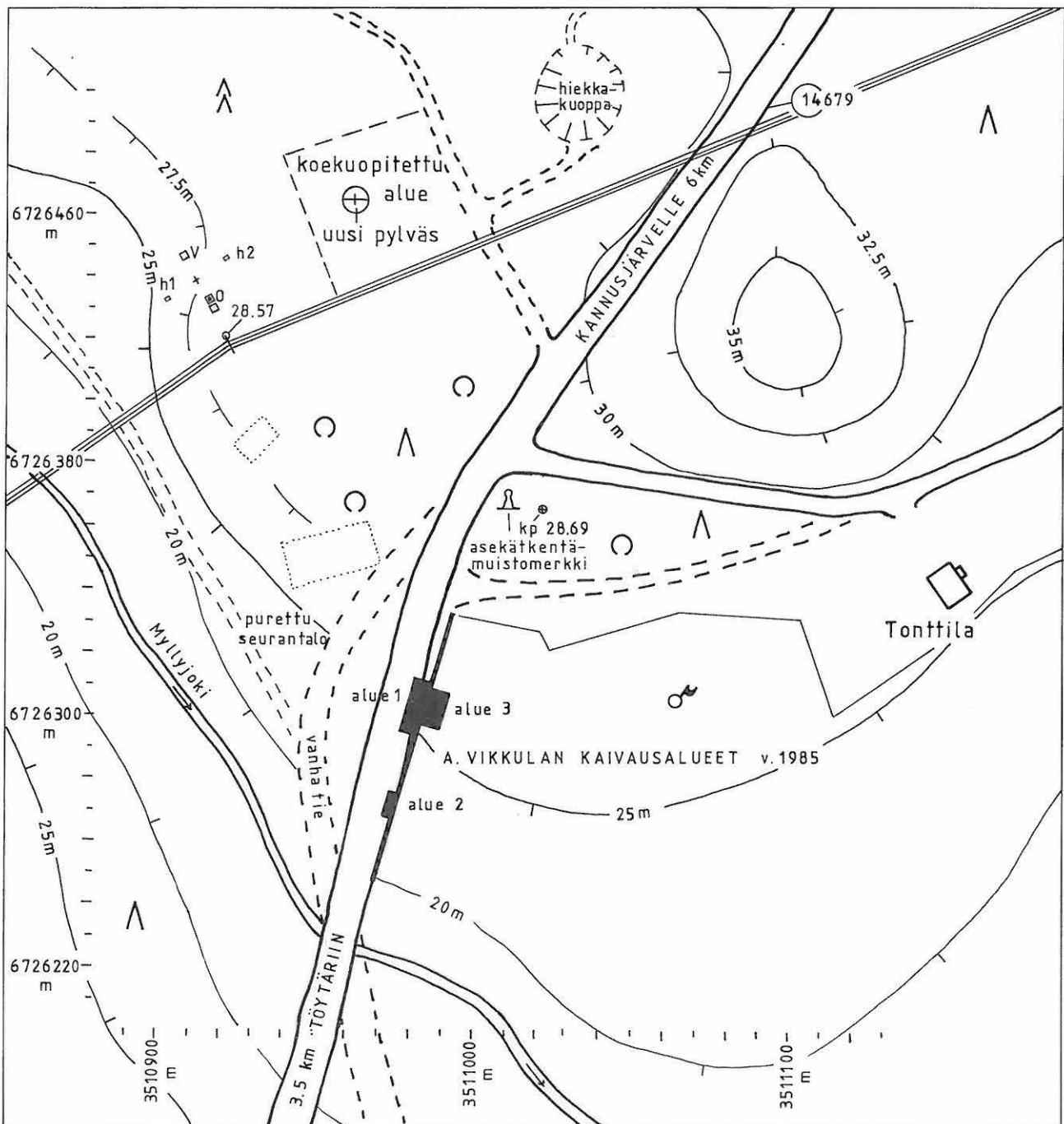
VEHKALAHTI Tonttila

P. Uino ja S. Vanhatalo 1996

yleiskartta 1:2000

piirt. S. Vanhatalo

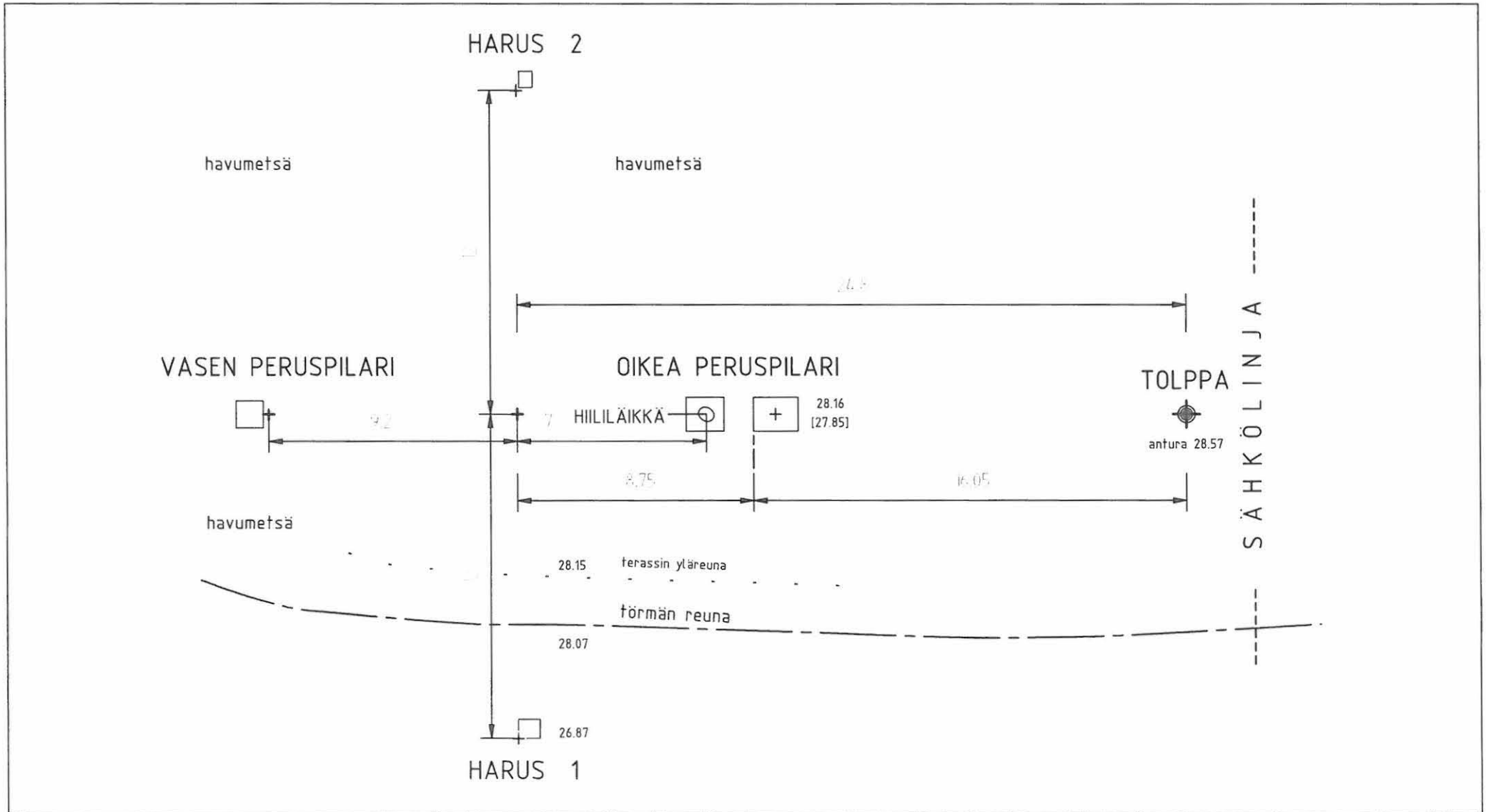
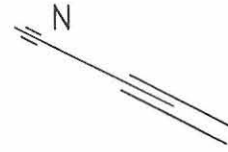
- O = oikea peruspilari
- V = vasen peruspilari
- h1 = harus 1
- h2 = harus 2

VEHKALAHTI Tonttilla

P. Uino ja S. Vanhatalo 1996

koekuoppien ja sähköpylväiden sijainti 1:200

NEGATIIVILUETTELO
Vehkalahti Vehkjärvi Tonttila
Simo Vanhatalo & Pirjo Uino 1996

Neg.no 106942

Edessä hiililäikkä-koekuoppa (ns. välikuoppa) ja takana oikean peruspilarin kohdalle tehty koekuoppa. Pirjo Uino seisoo puun takana. Kuvattu luoteesta. (36)

Neg.no 106943

Koekuoppa (ns. välikuoppa) oikeanpuoleisen peruspilarin luoteispuolella, jossa iso hiililäikkä (tulisija). Kuvattu luoteesta. (35)

Neg.no 106944

Vasemmanpuoleisen peruspilarin paikalle tehty koekuoppa. (34)

Neg.no 106945

Näkymä terassin päältä kohti IVO:n linjan hakkuuaukeaa. Vasemmalla metsikössä oikeanpuoleisen peruspilarin kohta. (33)

Neg.no 106946

Näkymä terassin reunalta, kuvattu likimain etelästä pohjoiseen. Harus 1 vasemmassa alakulmassa. (32)

Neg.no 106947

Näköala samasta paikasta kuin negatiivissa 106948 mutta vastakkaiseen suuntaan (lounaaseen) Myllyjoen yli pitkin IVO:n voimajohtolinjaa. (31)

Neg.no 106948

Näköala Myllyjoen pohjoispuolelta IVO:n voimajohtolinjaa pitkin koilliseen, kuvattu läheltä terassin reunaa, oikealla näkyy pilarin vaijereita. (30)

Neg.no 106949

Näkymä metsikköön oikeanpuoleisen peruspilarin paikkaa kohti. Kuvattu lounaasta. (29)

Neg.no 106950

Simo Vanhatalo kaivaa (kovertaa) hiililäikkää (tulisijaa) tutkien sen syvyyttä oikeanpuoleisen peruspilarin viereen, luoteispuolelle, (ei itse pilarin kohdalle) tehdyssä koekuopassa (ns. välikuopassa). Valokuva Pirjo Uino. (28)

Neg.no 106951

Oikeanpuoleisen peruspilarin kohdalle tehtyä koekuoppaa peitetään kohdasta poistetulla hyvin paksulla ja irtonaisella humuksella. Kuvattu luoteesta. Taustalla siintää IVO:n voimajohtolinjan hakkuuaukeaa. (27)

NEG. 106946 Näkymä terassin reunalta, kuvattu
lähimain etelästä pohjoiseen. Harus 1 jäsemassa
alakuulmassa.

NEG. 106949 Näkymä metsikköön oikeanpuoleisen
peruspilarin paikkaa kohti, kuvattu lounaasta.

NEG. 106944
Vasemmanpuoleisen peruspilarin
paikalle tehty koekuoppa.

NEG. 106948 Näksälä Myllyjoen pohjoispuolelta IVO:n voimajohtolinjaa pitkin koilliseen, kuvattu läheistä terassin reunaa, oikealla näkyy pilarin vajereita.

NEG. 106947 Näksälä samasta paikasta kuin yllä olevassa kuvassa (neg. 106948) mutta vastakkaiseen suuntaan (lounaaseen) Myllyjoen yli pitkin IVO:n linjaa.

NEG. 106945 Näkymä terassin päältä metsästä kohti IVO:n linjan hakkuuaukkoa. Vasemmalla olevassa metsikössä oikeanpuoleisen peruspilatin paikka.

NEG. 106942 Edessä hiililäikkä-koekuoppa (→ tulisija) ja takana oikeanpuoleisen peruspilarin kohdalle tehty koekuoppa. P. Uino puun takana. Kuvattu luoteesta. Ns. välikuoppa.

NEG. 106943 Koekuoppa oikeanpuoleisen peruspilarin luoteispuolella, jossa hiililäikkä (→ tulisija). Kuvattu luoteesta. Sama paikka kuin neg. 106942 mutta lähempää. Ns. välikuoppa.

NEG. 106950 Simo Vanhatalo kaivaa hiililäikkää oik. puol. peruspilarin luoteispuolelle tehdyssä koekuopassa. Hiililäikkä osoittautui syvälle ulottuvaksi tulenpitopaikaksi.

NEG. 106951 Oikeanpuoleisen peruspilarin kohdalle tehtyä koekuoppaa peitetään kohdasta poistetulla hyvin paksulla ja irtomaisella humuksella. Taustalla INO:n johdon hakkuunaukea luoteesta.

HELSINGIN YLIOPISTON
AJOITUSLABORATORIO
PL 11, (Snellmaninkatu 3)
00014 Helsingin yliopisto
Puh. 191 23436

Pirjo Uino
Museovirasto
Arkeologian osasto

AJOITUSTULOKSIA

Lab. no.	Näyte	$\delta^{13}\text{C}$	Ikä (BP)
Hel-3960	Vehkalahti, Tonttila	- 25.0	700 $\pm$ 80

Tulos on ilmoitettu vuosina vuodesta 1950 AD lukien ja perustuu ^{14}C :n puoliintumisaikaan 5568 vuotta. Epätarkkuuteen ($\pm 1 \sigma$) sisältyvät näytteen mittauksista ja tarpeellisista vertailumittauksista aiheutuvat tilastolliset virheet. $\delta^{13}\text{C}$ arvo on annettu promilleina suhteessa PDB standardiin. Jos $\delta^{13}\text{C}$ arvo on ilmoitettu on annettu ikä korjattu isotooppifraktioitumiselle vastaamaan $\delta^{13}\text{C}$ arvoa -25 ‰.

Helsingissä 4.4.1997

Högne Jungner